

Eesti kirjakeel uue 500 aasta künnisel

Videoõpsi sari „Eesti kirjakeel 1000“

Kristo Siig

Videoõpsi asutaja

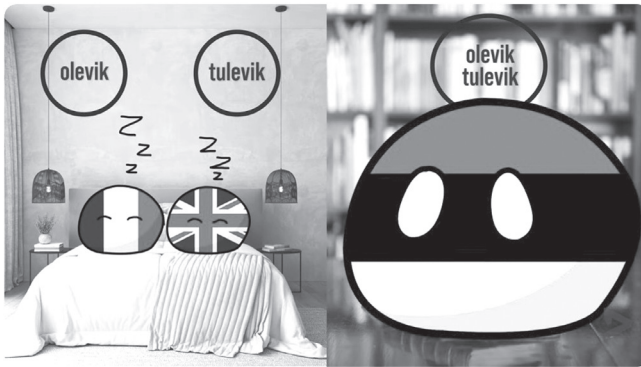
Tänavu on meie fookuses „Eesti raamatu aasta 2025“ – pool tuhat aastat eesti kirjakeele esimese trükitud teksti ilmumisest. See väärikas tähtpäev pakub suurepärase võimaluse vaadata tagasi keeleloole ja samas ka tulevikku. Just sellist pilku pakub Videoõpsi uus, Eesti Keele Instituudiga (EKI) koostöös valminud videoõppematerjalide sari „Eesti kirjakeel 1000“. 12-osaline seeria on mõeldud eelkõige 7.–12. klassi õpilastele keeleteadlikkuse teemade käsitlemiseks, ent sobib hariva meelelahutusena (ingl *edutainment*) igale keelehuvilisele.

Mis on Videoõps?

Videoõps on Youtube'i kanal, millelt leiab eestikeelseid videoõppematerjale eri õppeainetes füüsikast kirjanduseni ning bioloogiast ühiskonnaõpetuseni. Videod on ühest küljest loodud peamiselt põhikooli teise poole ja gümnaasiumi koolitundides kasutamiseks. Selleks järgivad videod valdavalt riikliku õppekava teemasid ja õpitulemusi ning neid on retsenseerinud aineeksperdid. Iga video sisaldab selgitavaid animatsioone, mõtlema suunavaid küsimusi ja näiteid päriselust ning lõppeb kokkuvõttega olulisimast.

Teisalt esitatakse õppesisu humoorikas kastmes, kasutades sketše, meeme või lõbusaid animatsioone, mistõttu sobivad videod vaatamiseks ka väljaspool koolitundi ning mistahes vanuses inimestele. Kuivõrd tänapäeva noorsugu veedab videoühiskonnas sotsiaalmeedia platvormidel suure osa oma ärkvelolekuajast, on oluline, et mänguri- või meigivideote kõrval oleks neil võimalik sattuda ka eestikeelsele harivale sisule.

Videoõpsi lugu sai alguse Kristo Siia ajaloovideote kanalist, mille klipid on Eesti koolides laialt levinud ja saavutanud peaaegu kultusliku

Kuvatõmmis.

Videoõpsi
video eesti
keele
seitsmest
haruldast
omadusest

Eesti keele eripära | Eesti keel 7.-12. klassile | VIDEOÕPS x Eesti Keele Instituut

maine. Videoõpsi eesmärk on laiendada seda mudelit ka teistesse ainetesse.

Videotega ei soovita asendada õpetajat, vaid pakkuda vahendit õppijakesksema õppe läbiviimiseks. Pigem võiksid videod asendada loengu pidamist või slaidiesitlusi ja võimaldada klassis rohkem tegeleda aktiivõppega, näiteks ümberpööratud klassiruumi meetodil, kus õpilased omandavad esmalt video abil uue teema põhimõisted ning seejärel asuvad klassis teadmisi laiendama ja kinnistama.

500 aastat edukat keelt

Sari „Eesti kirjakeel 1000“ lähtub küsimusest, et kui eesti keel on viimased 500 aastat olnud edukas, siis milliseid teadmisi ja hoiakuid on vaja, et see õitseks ja areneks ka järgmised 500 aastat. Sellest juhtmõttest lähtuvalt jõudsimme 12 keeleteemani, mis on tähtsal kohal eesti keele ainekavas ja/või noortele kõige enam korda lähevad.

Iga video keskendub ühele põhiideele, mis on sõnastatud õppijakeskse küsimusena ja seatud video pisipildile (ingl *thumbnail*), et Youtube'i algoritmi soovitustes kiirelt pilku püüda. Samas on videol ka n-ö ametlik, teemapõhine pealkiri ja kirjeldus, mis on masinotsitav ning seob selle riikliku õppekava temade ja õpitulemustega. Kõik videod on leitavad Youtube'is Videoõpsi kanalil¹ ning varustatud sisukorra ja märksõnadega, mis hõlbustavad navigeerimist ja konkreetsete temade leidmist.

¹ <https://www.youtube.com/c/Videoõps>

Videotes visatakse õhku järgmised küsimused. Iga teema puhul aitaksid sisulist poolt kokku panna vastava valdkonna eksperdid EKI-st (nimi esitatud sulgudes) ning Tallinna Ülikooli emakeeleõpetuse ja rakenduslingvistika lektor Merilin Aruvee.

- Miks ei ole maailmas ainult üks keel ja miks on maailmale kasulik, et eesti keel püsiks elujõulisena? *Eesti keele roll ja tähtsus maailmas.* (Arvi Tavast)
- Mis teeb eesti keele ainulaadseks? *Eesti keele eripära – täishäälikuühendid, kolm veldet, sõnamoodustus, käänded jne.* (Ene Vainik, Heete Sakhai)
- Kas on üldse olemas algupärane eesti keel, kas noorte kõnepruuk rüvetab seda? *Eesti keele ajalugu ja muutumine.* (Tiina Laansalu, Iris Metsmägi, Santeri Juntila)
- Kas on üldse võimalik rääkida ilma teistest keeltest laenatud sõnu kasutamata? *Laensõnad, võõrsõnad ja keelekontaktid – loomulik osa keele arengust.* (Iris Metsmägi, Santeri Juntila)
- Kas eesti keel on väike, väljasuremisohus keel või suurkeel? *Eesti keel kui suurkeel.* (Arvi Tavast)
- Mis hoiab eesti keelt elus – laitmatu õigekiri või keelega mängimine? *Eesti keele hoidmine.* (Tiina Paet)
- Kuidas eesti keele oskusega saab elus edukas olla? *Keeleoskuse kasulikkus nii töö- ja eraelus kui ühiskonnas.* (Sirli Zupping)
- Kuidas luua uusi sõnu? *Uudissõnad ja sõnamoodustus.* (Maire Raadik)
- Kui palju eesti keeli on olemas? *Eesti keele murded ja allkeeled.* (Jüri Viikberg)
- Kas tehisaru tähendab eesti keelele lõppu või uut algust? *Eesti keel ja tehisaru.* (Tiiu Kivistik)
- Kas eesti keel ei ole piisavalt rikas, et kõiki asju väljendada? *Eesti keele sõnavara.* (Margit Langemets, Madis Jürviste)
- Kuidas aidata teistel eesti keelt õppida? *Eesti keele õppija toetamine.* (Anne Roos)

Kui keelevideod suudavad panna noored panna keeleteemade üle mõtleva ja toidavad huvi eesti keele vastu, oleme õigel teel. Juba oleme saanud tagasisidet, et videotest on abi koolitundides, aga ka laiem publik on need üles leidnud. Järgmine eesti keele teemaline projekt on Videoõpsil juba töös.